

Ublížení na zdraví

Hranice okolností, jež řidič může či nemůže předvídat, nelze vymezovat jen v hypotetické rovině (neboť pak by musel předvídat v podstatě cokoli), ale je zapotřebí vždy vycházet z existujících objektivních okolností vyplývajících z určité dopravní situace, která může být charakterizována celou řadou faktorů (tj. určitým místem, povahou komunikace, chováním dalších účastníků silničního provozu, apod.). Takové okolnosti řidič vnímá svými smysly a může je pak hodnotit podle svých řidičských znalostí i dalších subjektivních dispozic. Kromě míry povinné opatrnosti, vyplývající z ustanovení pravidel silničního provozu, zde existuje i subjektivní vymezení, které spočívá v míře opatrnosti, kterou je pachatel (řidič) schopen vynaložit v konkrétním případě. O zavinění z nedbalosti pak může jít jen tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 1115/2008, ze dne 15.10.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném obviněným L. K., proti rozsudku Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 20. 3. 2008, č. j. 6 To 107/2008-267, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Uherském Hradišti pod sp. zn. 13 T 238/2006, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 20. 3. 2008, č. j. 6 To 107/2008-267, zrušuje. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 5. 9. 2007, č. j. 13 T 238/2006-231, byl obviněný L. K. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák., který po skutkové stránce spočíval v tom, že „dne 3. 10. 2005 na silnici mezi obcemi U. B. – Š., kolem 20.10 hodin v km 24,0 jako řidič osobního auta Škoda Favorit, za jízdy na přímém a přehledném úseku vozovky za snížené viditelnosti při zapnutých tlumených světlech a při míjení s protijedoucím osobním autem řidiče P. Z., rychlost jízdy nepřizpůsobil této situaci a vzdálenosti, na kterou měl rozhled, a levou přední částí vozidla zachytil podnapilého chodce V. H., který se nacházel uprostřed jízdního pruhu jeho vozidla a který při střetu utrpěl závažné poranění více pro život důležitých orgánů, zejména krvácení pod měkké pleny mozkové, do komor mozkových, zhmoždění a otok mozku, dvojnásobné rozlomení páteře v oblasti hrudníku s krvácením do hrudníku a další zranění, na jejichž následky dne 4. 10. 2005 zemřel“. Za tento trestný čin byl obviněný podle § 224 odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců. Podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. soud uložil obviněnému povinnost zaplatit poškozeným náhradu škody, a to poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR ve výši 38.718,- Kč a V. H. ve výši 150.000,- Kč. Se zbytkem uplatněných nároků na náhradu škody byli tito poškození podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

O dovoláních, která proti předmětnému rozsudku podali obviněný a v jeho neprospěch též státní zástupce, rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozsudkem ze dne 20. 3.

2008, č. j. 6 To 107/2008-267, jímž z podnětu odvolání státního zástupce zrušil podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek ve výroku o trestu. Za podmínek § 259 odst. 3, odst. 4 tr. ř. pak znovu rozhodl tak, že se obviněnému podle § 224 odst. 1 tr. zák. ukládá trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců, jehož výkon se mu podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu osmnácti měsíců. Odvolání obviněného pak podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek odvolacího soudu nabyl právní moci dne 20. 3. 2008 (§ 139 odst. 1 písm. a/ tr. ř.) a k témuž datu nabyl v nezměněných výrocích právní moci i rozsudek soudu prvního stupně (§ 139 odst. 1 písm. b/cc/ tr. ř.).

Proti shora citovanému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný následně dovolání, které současně směřoval i proti nezrušeným výrokům z rozsudku soudu prvního stupně, přičemž uplatněným dovolacím důvodem byl důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel předně namítl, že oba ve věci činné soudy chybně vyložily obsah hmotně právního ustanovení § 18 odst. 1 zák. č. [361/2000](#) Sb., o silničním provozu, a tímto nesprávným výkladem nedůvodně rozšířily jeho povinnost přizpůsobit rychlost jízdy dopravní situaci i na stav, kdy měl dohled na střed a protisměrný pruh vozovky zúžen protijedoucím vozidlem. Dále dovolatel poukázal na to, že rychlost jeho jízdy odpovídala stavu a povaze vozovky, jeho schopnostem i rozhledu na dosvit tlumených světel. Soudy však pojem „rozhled“ vyložily extenzivně tak, že nemohl sledovat celou šíři vozovky, zatímco podle přesvědčení dovolatele lze tento pojem vyložit jako koridor jeho jízdy, tedy jeho jízdní pruh, a to ještě spíše jeho pravou část - tam však měl rozhled dostatečný. Zároveň nebylo zapotřebí, aby měl výhled i do míst, která k jízdě nepotřeboval. Dále dovolatel zpochybnil naplnění subjektivní stránky trestného činu, jímž byl uznán vinným, neboť podle jeho názoru nebylo v daném případě možno dovodit nedbalostní zavinění v žádné z forem předpokládaných v ustanovení § 5 písm. a/, b/ tr. zák. Dovolatel zdůraznil, že kritériem nedbalosti je zachování určité míry opatrnosti, která je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem. Soud přitom vůbec nevysvětlil, z čeho vlastně dovozuje dovolatelovu nedbalost, pokud bylo zjištěno, že jel na přímém a přehledném úseku vozovky přiměřenou rychlostí odpovídající dohledu do jeho koridoru jízdy a na chodce reagoval ihned po jeho spatření. V daném místě a za daných provozních podmínek totiž neměl důvod být si vědom, že může ohrozit život či zdraví jiných osob, když se v jeho jízdním koridoru žádné takové osoby nevyskytovaly a ani je nebylo možno v daném místě reálně předpokládat. Tím méně pak mohl předpokládat nekontrolovaný pohyb silně podnapilého chodce, který se pohyboval ve vozovce bez ohledu na projíždějící vozidla a nijak na ně nereagoval.

Odvolací soud doplnil závěry soudu prvního stupně o skutečnost, že podle zjištění znalce bylo možno střetu zabránit zastavením vozidla, pokud by dovolatel jel rychlostí v rozmezí 45 - 78 km/hod. Z toho pak vycházel ve svém právním názoru o nepřiměřené rychlosti dovolatelovy jízdy, byť jinak odpovídala dosvitu tlumených světel. Takový závěr opřený o znalost technického průběhu již ukončeného nehodového děje je podle dovolatele naprosto absurdní, neboť zcela odhlíží od konkrétního chování účastníků dopravní nehody. Ve svém důsledku pak vede k nepřipustné interpretaci zákona (zde zejména § 18 odst. 1 zák. č. [361/2000](#) Sb.) a k presumpci absolutní odpovědnosti řidiče za způsobený následek, když při každém nehodovém ději lze zpětně zjistit, jakou maximální rychlostí se měl řidič pohybovat, aby v dané situaci zastavil, a jestliže tak neučinil, jel by tedy rychlostí nepřiměřenou.

Na výše uvedeném základě vyslovil dovolatel přesvědčení, že při důsledném výkladu pojmu nedbalostního zavinění jako jednoho ze znaků daného trestného činu měly soudy dospět k závěru, že tento znak nelze - ve vztahu ke způsobenému následku - v jeho případě dovodit. Protože soudy takto

nepostupovaly, je podle dovolatele zřejmé, že ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu vycházely z nesprávného právního posouzení skutku i z jiného nesprávného hmotně právního posouzení. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadená rozhodnutí zrušil a poté aby postupem podle § 265m odst. 1 tr. ř. sám ve věci rozhodl tak, že jej podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby zproští, poškozené podle § 229 odst. 3 tr. ř. odkáže s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních a odvolání státního zástupce podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítne.

K dovolání obviněného se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). Uvedl, že části argumentace obviněného vtělené do jeho dovolání sice lze přisvědčit, ovšem nikoli v tom smyslu, že by dovolání jako celek bylo důvodné a mohlo mu být vyhověno. Podle státního zástupce předně nelze akceptovat představu odvolacího soudu o ztotožnění ex post vypočtené rychlosti, při níž by ještě nedošlo ke střetu, za přiměřenou rychlost jízdy řidiče, který byl účastníkem dopravní nehody, neboť tato kalkulace nepočítá s jinými objektivními vlivy, jež vedly ke vzniku nehody, ale řeší toliko subjektivní situaci na straně řidiče, a obviněný má pravdu v tom, že tímto postupem by se objektivizovala odpovědnost řidičů za vznik nehody. Za nereálnou pak označil i představu, že by řidič měl jet jen tak rychle, aby mohl reagovat na děj odehrávající se za vozidlem jedoucím v protisměru, neboť při její důsledné realizaci by se zřejmě vůbec nebylo možno účastnit silničního provozu.

Na druhé straně však podle státního zástupce nelze souhlasit s obviněným, že pojem „rozhled“ řidiče se týká pouze jeho poloviny vozovky, a to ještě především jen její pravé části. V této souvislosti konstatoval, že řidič musí nutně reagovat i na děje, které se odehrávají i zcela mimo silnici, nejběžněji na vozidla přijíždějící po jiné silnici ke křižovatce se silnicí, po níž řidič projíždí, ale také např. na zvěř přibližující se k vozovce a jiné přírodní jevy, jež mohou ovlivnit dopravní situaci v místě, k němuž se blíží. Všechny shora zmíněné úvahy se však především týkají znaku „porušil důležitou povinnost uloženou podle zákona“ ve smyslu § 224 odst. 2 tr. zák., který ovšem v právní kvalifikaci skutku nefiguruje. K tomu státní zástupce konstatoval, že krajský soud nepřipadně odůvodnil nenaplnění této kvalifikační okolnosti především značnou mírou spoluzavinění nehody na straně poškozeného, avšak chování poškozeného nemůže v zásadě mít žádný bezprostřední vliv na porušení důležité zákonné povinnosti řidičem - respektive míru nebezpečnosti takového porušení - a nemůže tudíž ovlivnit to, zda řidič zákonnou povinnost porušil či nikoli. Z hlediska značné míry spoluzavinění vzniku kolizní situace na straně poškozeného V. H. by bylo možno rozvíjet úvahy o přiměřenosti uloženého trestního postihu, zejména odůvodněnosti uložení trestu zákazu činnosti, a také o stanovení míry spoluodpovědnosti poškozeného za vznik nehody a z toho plynoucí míry moderace povinnosti obviněného k náhradě škody, ovšem tyto námítky v dovolání obviněného uplatněny nebyly.

Státní zástupce rovněž odmítl důvodnost dovolatelova názoru stran absence jeho zavinění ve vztahu k dopravní nehodě a jejím následkům. K této části dovolací argumentace uvedl, že pokud mu řidič protijedoucího vozidla Ing. P. Z. dával výstražné světelné znamení, měl dovolatel věnovat průjezdu dotýčným místem komunikace daleko větší pozornost, než ve skutečnosti učinil, neboť mohl a měl předpokládat, že se tam může vyskytovat okolnost, jež bude jízdu komplikovat. Takto si však nepočínal, když na výstrahu (dávanou zcela v souladu s ustanovením § 31 odst. 2 zák. č. [361/2000](#) Sb., o silničním provozu) nijak relevantně nereagoval. Lze proto dospět k důvodnému závěru, že mohl a měl vědět o tom, že neměnným způsobem jízdy může ohrozit či porušit zájem chráněný trestním zákonem. Závěr o nedbalostním zavinění dopravní nehody s fatálním následkem je tedy podle státního zástupce správný.

Své vyjádření uzavřel státní zástupce tím, že napadená rozhodnutí nejsou zatížena žádnou vadou, kterou by bylo nutno, resp. možno napravit cestou dovolání. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítl a

aby tak za podmínek uvedených v ustanovení § 265r odst. 1 tr. ř. učinil v neveřejném zasedání. Výslovný souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání vyjádřil státní zástupce i pro případ, že by Nejvyšší soud shledal podmínky pro jiné než navrhované rozhodnutí (§ 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

Obviněný L. K. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř., a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a), h) tr. ř.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které obviněný dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který je v dovolání odkazováno.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod není možné se domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Soudy zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

Pokud dovolatel namítl, že soudy obou stupňů nesprávně a v jeho neprospěch vyhodnotily rozhodné skutkové okolnosti týkající se subjektivní stránky trestného činu a v důsledku toho učinily nesprávný závěr o jeho nedbalostním zavinění (§ 5 tr. zák.), jde o námitku z hlediska uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. právně relevantní.

Poněvadž Nejvyšší soud neshledal žádný z důvodů pro odmítnutí dovolání, přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku rozhodnutí, proti němuž bylo dovolání podáno, a to v rozsahu a z důvodů, jež byly v dovolání relevantně uvedeny, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím závěrům:

Trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. se dopustí pachatel, který jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt. K naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu je nezbytné, aby zavinění pachatele - v daném případě v nedbalostní formě (§ 5 tr. zák.) - zahrnovalo všechny znaky objektivní stránky trestného činu, tj. jednání, následek a příčinný vztah mezi jednáním a následkem. Přitom zavinění z nedbalosti není vyloučeno ani spoluzaviněním jiných osob, včetně poškozeného. Na tomto místě je třeba poznamenat, že příčinný vztah, který spojuje jednání s následkem, je nezbytným obligatorním znakem tzv. objektivní stránky trestného činu. Samotná příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním pachatele a způsobeným relevantním

trestněprávním následkem (účinkem) zakládá trestní odpovědnost pachatele jen za předpokladu, je-li vývoj příčinné souvislosti alespoň v hrubých rysech zahrnut jeho zaviněním (srov. např. R 20/1981 SbRt., R 21/1981 SbRt.). Zejména u trestných činů ublížení na zdraví podle § 224 tr. zák. spáchaných v souvislosti s dopravní nehodou bývá každý následek zpravidla výsledkem více příčin, přičemž příčinou následku je každé jednání, bez kterého by následek nenastal. Určitá skutečnost (okolnost) neztrácí svůj charakter příčiny jen proto, že mimo ni byl následek způsoben ještě dalšími příčinami (okolnostmi, podmínkami). To znamená, že příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí ještě další skutečnost, jež spolupůsobí ke vzniku následku, ovšem jen za předpokladu, že jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo (srov. R 37/1975 Sb. r. tr.). Jednání pachatele proto může mít povahu příčiny i tehdy, když kromě něj vedlo k následku i jednání další osoby. Poněvadž každé jednání, bez něhož by následek nebyl nastal, současně nemusí být stejně důležitou příčinou následku (zásada gradace příčinné souvislosti), je důležité, aby konkrétní činnost (jednání) pachatele byla pro způsobení následku příčinou dostatečně významnou.

Se zřetelem k projednávanému případu nelze pominout rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod č. 43/2002 SbRt., podle něhož při posuzování okolností, které může či nemůže řidič předvídat, je třeba vycházet z konkrétní dopravní situace. Z hlediska zavinění z nedbalosti to pak znamená, že kromě míry povinné opatrnosti vyplývající z pravidel silničního provozu zde existuje i její subjektivní vymezení vztahující se k míře opatrnosti, kterou je schopen řidič v konkrétním případě vynaložit. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně.

Dále je třeba poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2001, sp. zn. 11 Tz 128/2001 (publikovaného v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu/C. H. BECK, sv. 12/2002, T 291, druhá věta), v němž byl vysloven právní názor, že prodloužení vzdálenosti potřebné k zastavení motorového vozidla o zvláštní reakční dobu pro rozlišení neosvětleného chodce, který náhlým vstupem do vozovky vytvořil těžko zjistitelnou a rozeznatelnou překážku, nelze požadovat po řidiči, který věnoval řízení dostatečnou pozornost a jel rychlostí přiměřenou vzdálenosti, na kterou měl s ohledem na dosvit světlometů rozhled, pokud šlo o jinak přehledný úsek vozovky, kde nic nenavštěvovalo tomu, že by hrozilo zvýšené nebezpečí vstupu chodců do vozovky. Za těchto okolností nelze dospět k jinému závěru, než že k zavinění dopravní nehody došlo porušením povinností chodce jako účastníka silničního provozu.

V posuzovaném případě se soudy obou stupňů shora uvedenými zásadami neřídily.

Skutková zjištění soudu prvního stupně, z nichž následně vycházel i odvolací soud, lze stručně shrnout tak, že obviněný L. K. (dovolatel) v kritickou dobu, tj. dne 3. 10. 2005 kolem 20. 10 hod., za snížené viditelnosti, řídil osobní automobil na přímém a přehledném úseku silnice druhé třídy mimo obec. Bezprostředně před inkriminovanou dopravní nehodou použil s ohledem na situaci v silničním provozu, kdy se míjel s protijedoucím vozidlem řízeným Ing. P. Z., potkávací světla. Této okolnosti (dosvitu potkávacích světel) v podstatě odpovídala i rychlost jeho jízdy, jež byla znalce stanovena na počátku nehodového děje v rozmezí 75 až 84 km/hod. K tomu, aby zastavil na vzdálenost, na kterou měl rozhled, by pak podle znalce musel jet rychlostí v rozmezí 62 až 87 km/hod. Soud dále zjistil, že jakmile obviněný (dovolatel) poprvé spatřil za projíždějícím vozidlem Ing. Z. chodce pohybujícího se po vozovce zleva doprava a v tomto směru do jeho jízdní dráhy (koridoru), reagoval na tuto skutečnost ihned intenzivním brzděním a vyhýbáním vpravo. Chodec - poškozený V. H. však stále pokračoval v pohybu a následně došlo ke střetu. Podle závěrů znalce mohl obviněný v dané situaci nehodě zabránit, jestliže by reagoval z výchozí rychlosti v rozmezí 45 až 67 km/hod., neboť jeho rozhled byl ovlivněn „prvkem oslnění“ od světel vozidla Ing. Z. (viz str. 4 rozsudku).

K osobě chodce soud zjistil, že v kritickou dobu byl silně ovlivněn požitým alkoholem (2,49 g/kg) a v

tomto stavu se zcela nekontrolovaně pohyboval ve vozovce, přičemž na blížící se automobil řízený obviněným (dovolatel) vůbec nebral zřetel a pohyboval se směrem do jeho jízdní dráhy až do místa střetu (viz str. 4, 5 rozsudku).

Jestliže si tedy poškozený chodec jako účastník silničního provozu (§ 2 písm. a/ zák. č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zák. č. [361/2000](#) Sb.“) počínal - jak zjistil soud - v rozporu s ustanovením § 4 tohoto zákona a svým neukázněným chováním vyvolal nebezpečnou situaci, bylo z hlediska případného nedbalostního zavinění dovolatele nezbytné vyhodnotit, zda mohl takové chování dalšího účastníka silničního provozu předpokládat a počítat s ním. Z důkazů, jež dosud byly ve věci provedeny, v žádném směru nevyplývá, že by dovolatel mohl v době před střetem z jakékoliv skutečnosti zjistit, že se ve vozovce nachází podnapilá osoba ohrožující svým jednáním vlastní život a současně i zdraví či majetek jiných osob.

Tuto skutečnost podle názoru Nejvyššího soudu nemohl dovolatel zjistit ani z počínání protijedoucího řidiče Ing. Z., neboť „výstraha“ spočívající v přepínání světel bývá motivována nejrůznějšími (často i zcela malichernými) příčinami. Jestliže se Ing. Z. pro takovou výstrahu rozhodl (neboť tento řidič o chodci ve vozovce věděl), měl si počínat v souladu s ustanovením § 31 odst. 3 zák. č. [361/2000](#) Sb., neboť je-li nutné upozornit na hrozící nebezpečí ostatní účastníky silničního provozu, zejména v případech, kdy je nutné náhle snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo, dává řidič světelné výstražné znamení zapnutím výstražného světelného zařízení. To ovšem nelze zaměňovat se světelným výstražným znaméním podle § 31 odst. 2 cit. zák., spočívajícím v krátkém přerušovaném rozsvícení dálkového světla nebo přepínáním potkávacích a dálkových světel. Užití takové výstrahy se v posuzovaném případě (za snížené viditelnosti /ve tmě/) zároveň jeví jako velmi problematické, neboť podle § 32 odst. 4 cit. zák. řidič nesmí užít dálková světla mj. tehdy, mohl-li by být oslněn řidič protijedoucího vozidla. Z těchto hledisek se však soudy, zejména odvolací soud, věci blíže nezabývaly.

Oslnění dovolatele dálkovými světly, která zde zřejmě v dobré víře použil protijedoucí řidič Ing. Z., a s tím související okamžité zhoršení dovolatelových výhledových podmínek, přitom mohlo být jednou z tzv. vedlejších příčin nehodového děje (viz výše). Dovolatel se tak mohl dostat do situace, kdy rychlost jeho vozidla, do té doby jinak odpovídající dosvitu potkávacích světel, se mohla stát ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zák. č. [261/2000](#) Sb. náhle rychlostí nepřiměřenou.

Právě posledně zmiňovanou skutečnost přičetl odvolací soud dovolateli k tíži, když dovodil, že bylo jeho povinností a současně i v jeho technických možnostech rychlost řízeného vozidla snížit. Tím se měl - nedodržením ustanovení „silničního zákona“ - spolupodílet na vzniku nehodového děje (viz str. 3, 4 napadeného rozhodnutí). Tento názor Nejvyšší soud nesdílí, neboť jeho správnost by musela být podmíněna zjištěním, že obviněný (dovolatel) současně měl a mohl vědět, že nesníží-li okamžitě rychlost, může dojít ke kolizní situaci s překážkou, jejíž existenci bylo možno předvídat.

Pokud jde o nedbalostní zavinění (§ 5 písm. a/, b/ tr. zák.), jež je jedním ze znaků skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák., je především nutno zdůraznit, že hranice okolností, jež řidič může či nemůže předvídat, nelze vymezovat jen v hypotetické rovině (neboť pak by musel předvídat v podstatě cokoliv), ale je zapotřebí vždy vycházet z existujících objektivních okolností vyplývajících z určité dopravní situace, která může být charakterizována celou řadou faktorů (tj. určitým místem, povahou komunikace, chováním dalších účastníků silničního provozu, apod.). Takové okolnosti řidič vnímá svými smysly a může je pak hodnotit podle svých řidičských znalostí i dalších subjektivních dispozic. Z hlediska nedbalostního zavinění to znamená, že kromě míry povinné opatrnosti vyplývající z ustanovení pravidel silničního provozu zde existuje i subjektivní vymezení, které spočívá v míře opatrnosti, kterou je pachatel (řidič) schopen vynaložit v konkrétním případě. Přitom o zavinění z nedbalosti může jít jen tehdy, pokud povinnost a možnost

předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně.

V případě dovolatele však nebylo zjištěno, že by nezachoval míru povinné opatrnosti, tj. že by řídil automobil vyšší rychlostí, než jaká by odpovídala jeho možnosti zastavit vozidlo na vzdálenost odpovídající dosvitu použitých potkávacích světel. Pokud jde o individuální opatrnost, která byla subjektivně vymezena možností (či nemožností) předvídat vznik shora popsané nebezpečné situace vytvořené především chodcem, ale (nepřímo) i oslněním dálkovými světly vozidla protijedoucího řidiče, je třeba vycházet z toho, že obviněný na daném místě a za daných podmínek (rovný úsek silnice druhé třídy mimo obec) nijak nemohl počítat s nebezpečným počínáním podnapilé osoby jako hlavním důvodem pro snížení rychlosti použitím brzd (k odvrácení hrozícího následku), když o pohybu takové osoby ve vozovce v době bezprostředně předcházející dopravní nehodě vůbec nevěděl a v dané situaci o něm ani vědět nemohl. Jinými slovy jednal za podmínek, kdy nic nenasvědčovalo tomu, že by hrozilo zvýšené nebezpečí vstupu chodců do vozovky. Důvod k reakci dovolatele na chodce nacházejícího se ve vozovce proto vyvstal teprve v okamžiku, kdy za daných výhledových podmínek byl schopen chodce rozpoznat. Za tohoto stavu byl ovšem střet s ním (vzhledem k jeho naprostému ignorování blízkého se vozidla) i při dovolatelově okamžité a bezprostřední reakci brzděním a korekcí směru jeho jízdy neodvratitelný.

Z důvodů, jež byly podrobně rozvedeny výše, pak vyplývá, že dovolatele sotva lze činit odpovědným za zavinění smrti poškozeného, a to ani ve formě nevědomé nedbalosti podle § 5 písm. b) tr. zák. Závěry napadeného rozsudku odvolacího soudu týkající se dovolatelovy viny trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák. proto není možno považovat za správné. V tomto smyslu jsou pak vadné i závěry rozsudku soudu prvního stupně, jenž se při svém rozhodování řídil závazným právním názorem odvolacího soudu z jeho předcházejícího (zrušujícího) usnesení vydaného v předmětné věci.

Dovolání obviněného L. K. bylo tedy shledáno plně opodstatněným a důvodným. Zjištěná pochybení považuje Nejvyšší soud zároveň za natolik závažná, že pro ně nemůže napadené rozhodnutí obstát, tzn. že na jeho právní moci a stabilitě nelze v daném případě spravedlivě trvat. Nejvyšší soud proto z podnětu podaného dovolání podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 20. 3. 2008, č. j. 6 To 107/2008-267, v celém rozsahu zrušil. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. zrušil též další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Věc se tak vrací do stadia, kdy Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, bude muset znovu projednat řádné opravné prostředky - odvolání, kterými obviněný (dovolatel) a státní zástupce napadli rozsudek Okresního soudu Uherském Hradišti ze dne 5. 9. 2007, č. j. 13 T 238/2006-231. V novém řízení o této věci, v němž je vázán právním názorem, který k projednávaným otázkám ve svém rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.), bude povinen odstranit vytýkané vady. Odvolací soud se zároveň před tím, než ve věci rozhodne, seznámí i s judikaturou, kterou Nejvyšší soud shora průběžně citoval (zejména pokud jde o rozhodnutí vedená pod R 43/2002 SbRt. a T 291 publikovaného v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu/C. H. BECK, sv. 12/2002), kterou lze přiměřeně aplikovat i na nyní posuzovaný případ. Bude se muset blíže zabývat i počínáním protijedoucího řidiče Ing. Z. a jeho vlivem (jako tzv. vedlejší příčiny) na průběh nehodového děje (oslnění obviněného /dovolatele/ náhlým zapnutím dálkových světel). Bude-li v tomto směru třeba provést další důkazy (např. doplnění znaleckého posudku), soud tak před svým novým rozhodnutím učiní.

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)